

**שים לב:** בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.  
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

## עברית

### לבתי ספר דרוזיים שאלון מותאם הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה פרקים :

פרק ראשון — הבנת הנקרא, הבעה והבנת הנשמע

|       |   |                  |   |           |
|-------|---|------------------|---|-----------|
| חלק א | — | הבנת הנקרא והבעה | — | 45 נקודות |
| חלק ב | — | הבנת הנשמע       | — | 15 נקודות |

פרק שני — דקדוק

|       |   |                  |   |          |
|-------|---|------------------|---|----------|
| חלק א | — | הפועל ושם העצם   | — | 9 נקודות |
| חלק ב | — | תקינות ושם המספר | — | 5 נקודות |
| חלק ג | — | תחביר            | — | 6 נקודות |

פרק שלישי — תנ"ך או שירה

|            |   |                      |   |            |
|------------|---|----------------------|---|------------|
| חלק א תנ"ך | { | יש לבחור באחד החלקים | — | 20 נקודות  |
| חלק ב שירה |   |                      |   |            |
| סך הכול    | — |                      | — | 100 נקודות |

ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין.

ד. הוראות מיוחדות : (1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

(2) עמודי הטיוטה בסוף השאלון נועדו לשאלון כולו.

(3) אין להשתמש במילון.

שים לב : בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

**ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.  
בהצלחה!**

## השאלות

**פרק ראשון: הבנת הנקרא, הבעה והבנת הנשמע** (60 נקודות)  
**חלק א - הבנת הנקרא והבעה** (45 נקודות)

### הבנת הנקרא (30 נקודות)

קרא את המאמרים א-ב, וענה על כל השאלות 1-8.

### מאמר א

#### הזכות לפרטיות

המושג "פרטיות" עוסק ביחסים בין הפרט לחברה: באיזו מידה אנשים מכירים את הפרט ובאיזו מידה הם באים איתו במגע פיזי: חודרים למרחב האישי שלו - בהסכמתו או לא בהסכמתו. לכל אדם הזכות לשמור על פרטיותו ולשלוט במידע עליו ובמרחב האישי שלו, והיא נועדה לאפשר לפרט לנהל את חייו האישיים בלי התערבות של אנשים אחרים.

פסקה א

בשל ההתפתחויות הטכנולוגיות, הזכות לפרטיות פגיעה יותר משהייתה בעבר. במאגרי מידע ממוחשבים - ציבוריים ופרטיים - נשמר מידע רב מאוד, והוא חשוף לפריצות ולדליפות. לפקידים רבים במשרדי ממשלה, בבנקים, במוסדות חינוך, בחברות (بالشركات) ובארגונים יש גישה מן המחשבים שלהם למידע על כל אזרח במדינה: על מצבו הכלכלי, על שיחות הטלפון שלו, על ההתקשרות שלו באמצעות הדואר האלקטרוני ועוד. באמצעות מידע זה חברות מסחריות יכולות לשלוח לכל אדם פרסומות, וארגונים צדקה יכולים לשלוח בקשות תרומה. תקלות במאגרי מידע ממוחשבים יכולות לגרום לפגיעה קשה בפרטיות של אנשים. כך קרה בעקבות פרצה שהתגלתה באתר אינטרנט של בית חולים במרכז הארץ - כל אחד היה יכול לקרוא בלי הפרעה מידע אישי על חולים שהתאשפזו בבית חולים זה.

פסקה ב

החוק בישראל מגן על הפרטיות של האזרחים וקובע עיקרון בסיסי ומנחה: אסור לפגוע בפרטיותו של אדם בלי הסכמתו. עם זאת, החוק מאפשר פגיעה בפרטיות במקרים שבהם יש עניין חברתי המצדיק זאת, עניין שהחברה רואה בו חשיבות. לדוגמה, ביוני 2008 הוחל חוק המאפשר למשטרה לקבל מחברות הטלפונים הסלולריים ומספקי האינטרנט מידע אישי על כל אדם: למי הוא התקשר, מהו מיקומו, עם מי התכתב בדואר האלקטרוני ובאילו אתרי אינטרנט ביקר. חוק זה נועד לסייע למלחמה בפשע, אולם אי אפשר להתעלם מן הכוח העצום שחוק זה מניח בידיה של המשטרה.

פסקה ג

בשנה האחרונה אישרה הממשלה צעדים כדי להתמודד עם מגפת הקורונה, ובהם מעקב אחר חולים מאומתים. את החולים מאתרים באמצעות הטלפונים הסלולריים שלהם ובודקים בקרבת מי שהו. החולים והאנשים ששהו בקרבתם מקבלים הודעות שעליהם להיכנס לבידוד. אומנם הצעדים שהממשלה אישרה משמשים כדי להגן על הציבור הרחב, אולם יש לזכור כי המידע נאסף בלי רשות החולים או האנשים ששהו בקרבתם.

פסקה ד

הזכות לפרטיות נעשית מורכבת במיוחד כאשר יש התנגשות בינה ובין זכות הציבור לדעת. שתי הזכויות הן זכויות בסיסיות בחברה דמוקרטית, וכשהן מתנגשות צריך להחליט לאיזו זכות יש עדיפות, על פי המקרה. בשנים האחרונות כלי התקשורת אינם מקפידים להגן על פרטיותם של אנשי ציבור ומפרסמים פרטים אישיים, המפירים את זכויותיהם, כמו פרסום פרטים על מצב הבריאות של ראש ממשלה, פרסום חוות דעת פסיכולוגית על עבריינים ופרסום פרטים מביכים מהעבר של אנשים מפורסמים.

פסקה ה

נוסף על כך, כלי התקשורת מתעלמים מזכויותיהם של אנשים החשודים בביצוע עבירות. הם מזלזלים בחוק ומפרסמים פרטים הפוגעים בהם. יש בכך גם התעלמות מן האפשרות שאנשים אלה המושמצים ברבים בתקשורת הם חפים מכל פשע.

פסקה ו

מעובד על פי "זכויות אדם - לא רק על הנייר", **הסדנא - מרחב חינוכי לדמוקרטיה וזכויות אדם**, האגודה לזכויות האזרח - מחלקת החינוך.

ענה על שאלות 1-5 על פי **מאמר א**.

**שים לב:** העתקה של משפטים מיותרים מן המאמר תגרום להפחתת נקודות.

1. על פי **פסקה א**, לכל פרט (לכל אדם) הזכות לשלוט במידע עליו ובמרחב האישי שלו. מהי המשמעות של שליטת הפרט במרחב האישי שלו? הקף את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- הפרט אינו יכול להשפיע על אנשים אחרים.

- הפרט אינו יכול לשלוט באנשים אחרים.

- אנשים יכולים לחדור למרחב של הפרט רק בהסכמתו.

- אנשים יכולים להתערב בחיי הפרט גם שלא בהסכמתו.

2. על פי המאמר, החוק המאפשר למשטרה לקבל פרטים אישיים על אנשים מספקי אינטרנט ומחברות הטלפונים הסלולריים מוצדק מפני שהוא נועד לסייע למלחמה בפשע.

העתק מן המאמר את ההסתייגות מן הנימוק הזה. (3 נקודות)

3. מדוע זכות הציבור לדעת והזכות לפרטיות עלולות להתנגש?

הקף את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- כי אזרחים תמיד יעדיפו את זכות הציבור לדעת.

- כי זכות הציבור לדעת היא זכות בסיסית בדמוקרטיה.

- כי הרעיונות בבסיס זכויות אלה מנוגדים.

- כי הזכות לפרטיות מגינה על פושעים, ואילו זכות הציבור לדעת משמיצה אותם.

(שים לב: המשך השאלות בעמוד הבא.)

4. לפניך שלושה משפטים. כל אחד מהם מתאר מצב.

קבע בנוגע לכל משפט אם המצב המתואר בו הוא פגיעה בזכות לפרטיות.

הסבר את קביעתך בנוגע לכל אחד מן המשפטים. (6 נקודות)

- מְצַלְמוֹת אִבְטָחָה מוֹתֻקְנוֹת בִּמְרַחֲבִים צִיבּוּרִיִּים וּבִבְתֵי סֵפֶר וּמְצַלְמוֹת אֶת הַמְתַּרְחֵשׁ בַּמְקוֹמוֹת אֱלֹהִים.

---



---

- אֲנָשִׁים מַעֲלִים לְרִשְׁתוֹת הַחִבְרָתִיּוֹת סְרִטוֹנִים מֵאִירֻעִים מִשְׁפָּחָתִיִּים, וְבֵהֶם רֹאִים אֶת הָאוֹרָחִים רֹקְדִים.

---



---

- אֶתֶר אִינְטֶרנֶט מִפְרֶסֶם תְּמוֹנוֹת שֶׁל מִפְּרֶסֶם שֶׁהוֹעִלוּ בְּרֶשֶׁת חִבְרָתִית.

---



---

5. כותב המאמר מותח ביקורת על ההתנהגות של כלי התקשורת.

הבא מן המאמר הוֹכַחָה לדברים אלה. (4 נקודות)

---



---

(שים לב: מאמר ב בעמוד הבא.)

קרא את מאמר ב שלפניך, וענה על שאלות 6-8.

### מאמר ב

#### האח הגדול רואה הכול

- פסקה א** רבים אינם מודעים שהמושג "האח הגדול" לקוח מהספר "1984" של הסופר הבריטי ג'ורג' אורוול, שפורסם בשנת 1949. בספר מתוארת מדינה עם משטר דיקטטורי, שנשלטת על ידי מנהיג יחיד בשם "האח הגדול". המשטר מפעיל את משטרת המחשבות הפועלת לדיכוי של מחשבה חופשית של האזרחים, ורודף אחרי פשעי מחשבה שמאיימים על השלטון של האח הגדול. כמו כן נחשפות בספר הדרכים הפוליטיות והטכנולוגיות שבהן הדיכוי מתחזק את עצמו. עיקר הדיכוי נעשה באמצעות מסך ענק עם טכנולוגיה משוכללת שנמצא בכל בית, ברחובות ובמקומות העבודה, והוא משדר לאזרחים תעמולה (דעאיה) ללא הפסקה ועוקב אחריהם.
- פסקה ב** אפילו שהטכנולוגיה המתוארת בספר אינה מציאותית, נדמה שבימינו התחזיות של ג'ורג' אורוול יתממשו בקרוב. היום "האח הגדול" הוא חברות ענק וממשלות, משום שהן עוקבות אחר אנשים באופן יום-יומי דרך מאגרי מידע ומצלמות אבטחה.
- פסקה ג** כיום הפיקוח על האזרחים נעשה גם דרך המחשב בדרכים שאורוול לא העלה בדעתו. חברות מסחריות כמו גוגל ופייסבוק אוספות נתונים רבים על המשתמשים בהם ומכירות את הרגלי הגלישה שלהם באינטרנט ופרטים רבים על אורח החיים שלהם ועל הקשרים החברתיים והעסקיים שלהם. אומנם המידע משמש כנראה בעיקר לצרכים מסחריים ובמיוחד לפרסום, אך החברות האלה חשופות למידע רב מדי על האזרחים.
- פסקה ד** אף על פי שהספר נכתב בהשראת ברית המועצות, יש בו ביקורת על אמצעי דיכוי של כל סוגי השלטון. לשמחתנו, בדמוקרטיות קיימים אמצעים שמונעים ניצול לרעה של המנגנונים האלה. גם אם הפרטיות נפגעה, היא לא בוטלה.

מעובד על פי שלהבת, רמי (8 ביוני 2017). "היום לפני: גם אנחנו אוהבים את האח הגדול", אתר **מכון דוידסון - הזרוע החינוכית של מכון ויצמן למדע**.

(שים לב: השאלות בעמוד הבא.)

**6. בפסקה ב** כתוב: "אפילו שהטכנולוגיה המתוארת בספר אינה מציאותית, נדמה שבימינו התחזיות של ג'ורג' אורוול יתממשו בקרוב".

מהי הכוונה במשפט זה?

הקף את התשובה הנכונה. (4 נקודות)

- הטכנולוגיה בספר אינה מציאותית ואינה מתרחשת בימינו.
- הטכנולוגיה המתוארת בספר אינה יכולה להתרחש בימינו.
- בשל ההתפתחויות הטכנולוגיות, הפרטיות של בני האדם תיפגע.
- הטכנולוגיה המתוארת בספר הייתה דמיונית בעבר, אך כיום היא מציאותית.

**7. בפסקה ד** כתוב: "אף על פי שהספר נכתב **בהשראת ברית המועצות**, יש בו ביקורת על אמצעי דיכוי של כל סוגי השלטון".

למה הכוונה בצירוף "בהשראת ברית המועצות"?

הקף את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- בהסכמת ברית המועצות
- למרות אזהרת ברית המועצות
- בהמתנה לאישור ברית המועצות
- בהשפעת הנעשה בברית המועצות

**8. א.** מהי דעתו של כותב **מאמר ב** בנוגע למדיניות המשטר הדמוקרטי?

נמק את קביעתך. (3 נקודות)

---

**ב.** העתק מפסקה ד מילה המלמדת על דעתו של הכותב. \_\_\_\_\_ (נקודה אחת)

**הבעה (15 נקודות)**

ענה על שאלה 9.

9. כתוב חיבור בהיקף של 15-20 שורות על אחד משני הנושאים (1) או (2) שלפניך.

(1) הנהלת בית הספר מעוניינת להציב מצלמות אבטחה בבית הספר, ובעקבות כך מועצת התלמידים, שבה אתה חבר, מתכנסת כדי לגבש דעה בנושא.

יש הטוענים כי המצלמות מסייעות בהפחתת האלימות והפרות המשמעת, ואילו אחרים טוענים כי הן פוגעות בפרטיות ומשנות את היחסים בין מנהלים ומורים ובין התלמידים.

כתוב חיבור טיעון. בחיבור הבע את דעתך בנוגע להתקנת מצלמות בבתי ספר. בחיבור התייחס גם לטענות השונות מן הטענות שלך.

**או:**

(2) יש הטוענים כי חוק הגנת הפרטיות אינו רלוונטי במציאות שבה רוב האנשים בוחרים להשתמש באמצעים טכנולוגיים, כמו מצלמות אבטחה בבתי ספר, אפליקציות (יישומונים) בטלפון החכם לאיתור מסעדות וחנויות או לניווט בנסיעות.

כתוב חיבור טיעון. בחיבור הבע את דעתך אם חוק הגנת הפרטיות מתאים לחיים בשנת 2021. הדגם את דבריך ונמק אותם. התייחס גם לטענות השונות מן הטענות שלך.

**כתוב את החיבור בעמוד 9.****(תוכל להשתמש בעמודים 22-23 לטיוטה לחיבורך.)**



נושא (1) או נושא (2)

[illegible]

### חלק ב - הבנת הנשמע (15 נקודות)

האזן לקטע השמע\*, וענה על שאלות 10-13.

קטע השמע יושמע פעמיים.

10. אילו נתונים יש במאגר הביומטרי שמייחדים אותו ממאגרי מידע אחרים? הקף את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- מידע כללי על אנשים, כמו כתובת מגורים, מקום עבודה ומצב רפואי
- מידע כללי על אזרחים, כמו שם, שם משפחה ומצב משפחתי
- מידע על תכונות ייחודיות, כמו תווי פנים וטביעות אצבעות
- מידע על תכונות כמו צבע שיער, צבע עיניים ומבנה גוף

11. מדוע אנשים צריכים לחשוש מן המאגר הביומטרי? הקף את התשובה הנכונה. (4 נקודות)

- כי המאגר הביומטרי מאפשר לאתר פושעים בקלות רבה יותר.
- כי המאגר הביומטרי מחליף את תעודת הזהות הרגילה.
- כי המאגר הביומטרי מזהה את מבנה העין של אנשים.
- כי המאגר הביומטרי מאפשר מעקב אחר כל אזרח.

12. על פי הקטע, המאגר הביומטרי מסוכן. מהי הסכנה במאגר הביומטרי? הקף את התשובה הנכונה ביותר.

(4 נקודות)

- סיכון האזרחים במדינת ישראל
- אפשרות שהמאגר הביומטרי יקרוס
- חיזוק המשטרה במלחמתה בפשיעה
- הדלפה והפצה של המידע שבמאגר הביומטרי

13. מדוע מר דביר מציע שימוש בתעודת זהות חכמה במקום במאגר הביומטרי? הקף את התשובה הנכונה ביותר. (4 נקודות)

- כי תעודת זהות חכמה מסכנת מבוקשים ופושעים.
- כי תעודת זהות חכמה אינה עשויה מנייר ועטופה בפלסטיק.
- כי תעודת זהות חכמה אינה מסוכנת כמו המאגר הביומטרי.
- כי כל ישראלי שגילו 16 שנים ויותר צריך לשאת תעודת זהות.

**פרק שני: דקדוק** (20 נקודות)

**חלק א - הפועל ושם העצם** (9 נקודות)

ענה על שאלות 14-16.

14. לפניך שלושה משפטים א-ג, ואחרי כל אחד מהם יש שתי שאלות (1) ו-(2).

ענה על שתי השאלות שאחרי כל משפט. (6 נקודות)

**א.**

הרשויות המקומיות עלולות **להשתמש** (לְהִשְׁתַּמֵּשׁ) במאגרי המידע לרעה.

(1) מהו השורש של שם הפועל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ? הקף את התשובה הנכונה.

ת-מ-ש / מ-מ-ש / ש-מ-ש

(2) לפניך משפט, ובו שלושה פעלים מודגשים. הקף את הפועל המתאים למשפט.

האזרחים אינם יודעים למה **יממש** (יִמְמֵשׁ) / **ישמש** (יִשְׁמֵשׁ) / **ישתמש**

(יִשְׁתַּמֵּשׁ) המידע שנאסף עליהם.

**ב.**

יש הטוענים כי הצבת המצלמות פוגעת בחופש ה**ביטוי** (בְּטוּי).

(1) מהו השורש של שם הפעולה בְּטוּי? הקף את התשובה הנכונה.

ב-ט-י / ב-ט-א / ב-י-ט

(2) לפניך משפט, ובו שלושה שמות פועל מודגשים. הקף את שם הפועל המתאים למשפט.

בכל דיון חשוב לאפשר לכל המשתתפים **להתבטא** (לְהִתְבָּטֵא) / **לבטא** (לְבַטֵּא) / **להיבטא**

(לְהִתְבָּטֵא).

(המשך השאלה בעמוד הבא.)

ג.

המצלמות יכולות לזהות את הנוסעים גם ברכב **שנע** (נע) במהירות גבוהה.

(1) מהו השורש של הפועל נע? הקף את התשובה הנכונה.

ת-נ-ע / נ-ו-ע / מ-נ-ע

(2) לפניך משפט, ובו שלושה שמות מודגשים. הקף את השם המתאים למשפט.

ה תנועה (תנועה) / מניעה (מניעה) / התנעה (התנעה) בכבישי הארץ מצולמת.

15. לפניך שלושה צירופים. הקף רק את הצירוף שאפשר להוסיף לו את ה"א היידוע. (נקודה אחת)

- ארגוני צדקה - ממשלת ישראל - בדיקת פרטיו

16. ענה על שני הסעיפים א-ב. (2 נקודות)

א. לפניך צירוף של שם ותוארו בצורת היחיד: **חשש סביר**.

כתוב את הצירוף בצורת רבים: \_\_\_\_\_

ב. לפניך משפט. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

לאחרונה התגלה כי המשטרה מאזינה ללא רשות למכשיריהם של פעילים חברתיים.

כתוב בשתי מילים את המילה מכשיריהם. \_\_\_\_\_

**חלק ב – תקינות ושם המספר (5 נקודות)**

ענה על שאלות 17-18.

**17.** לפניך שלושה משפטים, ובכל אחד מהם שתי צורות מודגשות.  
בכל משפט הקף את הצורה הנכונה. (3 נקודות)

(1) **הזכויות אזרח / זכויות האזרח** מוגדרות בחוקי ישראל.

(2) אני **אבוא / יבוא** אליכם לאחר המבחן.

(3) נעשה שימוש בפתרונות **טכנולוגיים / טכנולוגיות** לשמירה על הסדר הציבורי.

**18.** לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם שתי צורות של שם המספר.  
בכל משפט הקף את הצורה הנכונה של שם המספר. (2 נקודות)

**א.** עלות מצלמות הגוף של השוטרים היא כארבעים **וחמש / וחמישה** מיליון שקל.

**ב.** באתרי תיירות בעולם מצלמות משדרות בשידור חי **שבע / שבעה** ימים בשבוע.

**חלק ג - תחביר (6 נקודות)**

ענה על **אחת** מן השאלות – 19 או 20.

19. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על ארבעת הסעיפים א-ד שאחריהם.

(1) **מצלמות אבטחה הוצבו בבתי הספר.**

(2) **יופחתו בהם מקרי האלימות.**

א. הקף את מילת הקישור שמתאימה לחבר את שני המשפטים. (נקודה אחת)

- כאשר - כמו כן - כדי ש - משום ש

ב. מהי המשמעות של המשפט שנוצר מחיבור שני המשפטים לאחר הוספת מילת הקישור?

הקף את התשובה הנכונה ביותר. (2 נקודות)

- לאחר הצבת מצלמות האבטחה בבתי הספר, יופחתו בהם מקרי האלימות.
- בגלל הצבת מצלמות האבטחה בבתי הספר, יופחתו בהם מקרי האלימות.
- למען הפחתת האלימות בבתי הספר, הוצבו בהם מצלמות אבטחה.
- למרות הפחתת האלימות בבתי הספר, הוצבו בהם מצלמות אבטחה.

ג. מהו התפקיד התחבירי של המילה "האלימות" המסומנת בקו במשפט (2)?

הקף את התשובה הנכונה. (נקודה אחת)

**תיאור / מושא / אוגד / לוואי**

ד. לפניך משפט אחר: **נוכחות המצלמות פוגעת בפרטיות של התלמידים.**

כתוב את המשפט מחדש: הפוך את הצירוף המסומן בקו ל**נושא** של המשפט.

שמור על המשמעות של המשפט המקורי. (2 נקודות)

**הפרטיות של התלמידים**

אם לא ענית על שאלה 19, ענה על שאלה 20.

20. לפניך משפט. קרא אותו, וענה על ארבעת הסעיפים א-ד שאחריו.

מכיוון שאיתור באמצעות טלפונים סלולריים יוצר תחושת מעקב, אזרחים לא יפעלו בחופשיות במרחב הציבורי.

א. מהו הסוג התחבירי של המשפט? הקף את התשובה הנכונה. (נקודה אחת)

פשוט / מחובר / מורכב

ב. מהו הקשר הלוגי של המשפט? הקף את התשובה הנכונה. (נקודה אחת)

תנאי / סיבה / תכלית / ויתור

ג. השלם את המשפט שלפניך, על פי המשפט המודגש. (2 נקודות)

איתור באמצעות טלפונים סלולריים יוצר תחושת מעקב, \_\_\_\_\_

---

ד. מהו התפקיד התחבירי של הצירוף "תחושת מעקב" המסומן בקו במשפט?

הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

נשוא / מושא / נושא / תיאור

**פרק שלישי: תנ"ך או שירה** (20 נקודות)

**שים לב:** בפרק זה עליך לענות על שאלה אחת לבחירתך : בתנ"ך או בשירה.

**חלק א - תנ"ך** (20 נקודות)

21. לפניך קטע מספר **בראשית**, פרק א'. קרא אותו, וענה על שלושת הסעיפים א-ג שאחריו (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

פסוקים ו'-י"ג

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם  
לַמַּיִם: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר  
מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהיֶיכֶן: וַיִּקְרָא  
אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהיֶיכֶן יוֹם שֵׁנִי:  
ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד  
י וַתֵּרָא הַיַּבֵּשָׁה וַיְהיֶיכֶן: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבֵּשָׁה אֶרֶץ וּלַמְּקוֹה  
י"א הַמַּיִם קָרָא יָמִים וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׂא  
הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מִזֵּרַע זֶרַע עֵץ פְּרִי עֵץ לַמִּינֹה אֲשֶׁר  
יב זֶרַע־בוּ עַל־הָאָרֶץ וַיְהיֶיכֶן: וַתֵּצֵא הָאָרֶץ דָּשָׂא עֵשֶׂב מִזֵּרַע  
זֶרַע לַמִּינֹה וְעֵץ עֵשֶׂה פְרִי אֲשֶׁר זֶרַע־בוּ לַמִּינֹה וַיֵּרָא אֱלֹהִים  
יג כִּי־טוֹב: וַיְהיֶיכֶן יוֹם שְׁלִישִׁי:

א. בפסוקים ו'-י"ג מתוארת בריאת העולם בשני ימים : השני והשלישי.  
יש הטוענים כי מעשה הבריאה של היום השלישי ממשיך את מעשה הבריאה של היום השני.  
הסבר טענה זו, על פי פסוקים אלה. (5 נקודות)

---

---

---

---

---

---

(שים לב: המשך סעיפי השאלה בעמוד הבא.)



ב. קרא את הקטע שלפניך מבראשית, פרק א', וענה על השאלה שאחריו.

פסוקים כ'-כ"א

כ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָעוּ הַמַּיִם שְׂרָעַן נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־  
כא הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רִקְיעַ הַשָּׁמַיִם: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתְּנִינִם  
הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה וְהַרְמִשָּׁת אֲשֶׁר שְׂרָעוּ הַמַּיִם  
לְמִינֵהֶם וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:

בתורה יש שרידים של השקפות המבוססות על מיתולוגיות שהיו נפוצות באומות העולם.  
בפסוקים כ'-כ"א יש רמיזות שמטרתן להפריך השקפות אלה.  
מה הן ההשקפות שבאות לידי ביטוי בפסוקים כ'-כ"א, וכיצד פסוקים אלה מפריכים אותן? (5 נקודות)

---

---

---

---

---

ג. (1) בפסוק כ"ו אלוהים מדבר בלשון רבים ואומר: "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ".  
מדוע אלוהים מדבר בלשון רבים? הבא שני פירושים לשימוש בלשון רבים בפסוק כ"ו. (5 נקודות)

---

---

---

(2) בפסוק כ"ח אלוהים מברך את האדם ומעניק לו אחריות: "פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּכְבֹּשֶׁהָ, וּרְדוּ  
בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הַרְמִשָּׁת עַל־הָאָרֶץ".

הסבר מהי האחריות שאלוהים מעניק לאדם, ומה הן ההשפעות שלה. (5 נקודות)

---

---

---

---

**חלק ב - שירה (20 נקודות)**

ענה על אחת מן השאלות 22 **או** 23. (20 נקודות)

**22.** קרא את השיר שלפניך, וענה על שלושת הסעיפים א-ג שאחריו (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

**רגע אחד / נתן זך**

**בית 1** רָגַע אֶחָד שָׁקֵט בְּבִקְשָׁה. אָנָּה. אָנִי  
רוֹצֶה לוֹמַר דְּבַר מָה. הוּא הֵלֶךְ  
וְעָבַר עַל פְּנֵי. יָכַלְתִּי לְגַעַת בְּשׁוּלֵי  
אֲדָרְתוֹ. לֹא נִגַּעְתִּי. מִי יָכוֹל הָיָה  
לְדַעַת מַה שְּׁלֹא יִדְעָתִי.

**בית 2** הַחֹל דָּבַק בְּבִגְדָיו. בְּזָקְנוֹ  
הִסְתַּבְּכוּ זְרָדִים. פִּנְרָאָה לֵן  
לִילָה קָדָם בְּתֵבָן. מִי יָכוֹל הָיָה  
לְדַעַת שֶׁבָּעוֹד לִילָה יִהְיֶה  
רִיק כְּמוֹ צָפוֹר, קִשָּׁה כְּמוֹ אֶבֶן.

**בית 3** לֹא יָכַלְתִּי לְדַעַת. אֵינֶנִּי מֵאֲשִׁים  
אוֹתוֹ. לִפְעָמִים אָנִי מְרַגֵּשׁ אוֹתוֹ קָם  
בְּשִׁנָּתוֹ, סְהַרְרִי כְּמוֹ יָם, חוֹלֵף לִידִי, אוֹמֵר  
לִי בְּנִי.  
בְּנִי. לֹא יִדְעָתִי שְׂאֵתָה, בְּמִדָּה כְּזֹאת, אֶתִּי.

**א.** על פי שיר זה, מהי ההרגשה של הבן? הסבר והדגם את דבריך. (7 נקודות)

(שים לב: המשך סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

**ב.** הצירוף "רגע אחד" שבכותרת השיר חוזר גם בשיר עצמו.  
הסבר את הקשר בין הצירוף הזה ובין תוכן השיר. (8 נקודות)

---

---

---

---

---

---

---

---

**ג.** בחר באחד מן האמצעים האמנותיים : **דימוי** או **פסיחה**.  
הדגם מן השיר את האמצעי שבחרת, והסבר את תפקידו בהבנת משמעות השיר. (5 נקודות)

---

---

---

---

---

---

אם לא ענית על אחת מן השאלות 21-22, ענה על שאלה 23.

23. קרא את השיר שלפניך, וענה על שלושת הסעיפים א-ג שאחריו (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

לתמונת אָמָא / לאה גולדברג

|       |                                                       |
|-------|-------------------------------------------------------|
| בית 1 | תְּמוּנָתְךָ כֹּה שְׁלֹוּהָ. אֶת אֶחָדָת:             |
|       | קֶצֶת גָּאָה וּנְבוּכָה עַל שְׂאֵת - אָמִי.           |
|       | מְלִינָה בְּדַמְעָה וּבְחִיּוֹן מוֹתֶרֶת              |
|       | וּמַעוֹלָם אֵינְךָ שׁוֹאֵלָת: "מִי?"                  |
| בית 2 | לֹא תִמְהָתִי, לֹא רָגַזְתִּי, עַתָּה בָּאתִי אֵלֶיךָ |
|       | מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ וְאִמְרָתִי: "תִּנֵּי!"         |
|       | אֶת הַכֹּל הִבֵּאת לִי בְּמוֹ יָדֶיךָ                 |
|       | רַק מִפְּנֵי שְׂאֵנִי - אָנִי.                        |
| בית 3 | וְיֹתֵר מִמֶּנִּי אֶת הַיּוֹם זֹכֶרֶת                 |
|       | אֶת יְגוֹן-יְלָדוּתִי, וְנִפְשֶׁךָ כְּכֹר פְּתָרָה:   |
|       | עַתָּה תָּבוֹא אֵלַיךָ הַבַּת הַבּוֹגֶרֶת             |
|       | הִיא תָּבִיא אֶת יְאוּשׁ תּוֹגֶתָה שְׂבָגָרָה.        |
| בית 4 | כֵּן. אָבּוֹא רְצוּצָה וְלֹא אֶשְׁאֵל לְשִׁלּוּמֶךָ.  |
|       | לֹא אֶבְכֶּה בְּחִיקֶךָ, לֹא אֶלְחֹשׁ: "אָמִי!"       |
|       | אֶת תְּדַעִי:                                         |
|       | זֶה שֶׁעֲזַבְנִי הִנֵּה לִי יָקָר מִמֶּךָ             |
|       | וְלֹא תִשְׁאַלֵּנִי: "מִי?"                           |

- א. על פי בתים 1-3, הסבר מה מאפיין את היחס של האם כלפי בתה, כפי שעולה מדברי הבת. העתק מכל אחד מן הבתים 1-3 משפט אחד המעיד על היחס שצינת, והסבר כל אחד מן המשפטים.
- (סך הכול - שלושה משפטים). (8 נקודות)

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

(שים לב: המשך סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

**ב.** על פי השיר, הסבר מהו היחס של הבת המתבגרת כלפי אימה.

הדגם את דבריך מן השיר. (5 נקודות)

---

---

---

---

---

---

---

---

**ג.** בית 1 ובית 4 מסתיימים במשפט דומה:

וַיַּעֲזֹלֶם אֵינָךְ שׁוֹאֵלֶת: "מִי?" (בית 1)

וְלֹא תִשְׁאַלֵּנִי: "מִי?" (בית 4)

יש הטוענים שבשורות אלה מתבטאים מתחים בין האם לבת, ואילו אחרים טוענים שבשורות

אלה מתבטאת דווקא קרבה ביניהן.

באיזו מן הטענות אתה תומך? נמק את דבריך, על פי השיר. (7 נקודות)

---

---

---

---

---

---

---

---

**בהצלחה!**

## טיוטה

[illegible]

[illegible]